

Performans Sanatı ve Ritim Özelinde Nezaket Ekici'nin "Imagine / Hayal Et" Performansının Göstergebilimsel Analizi ¹

Mehmet Ali BÜYÜKPARMAKSIZ

Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü
mehmetalibp@gmail.com

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0003-2994-5828>

Günsu YILMA ŞAKALAR

Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,
Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü
yilmagunsu@gmail.com

Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-6635-5010>

Öz

Bu araştırmada, Nezaket Ekici'nin İstanbul Tophane'de gerçekleştirdiği 15 dakika ile 2 saat arasında 2 metreye 3 metre olan beyaz bir platform üzerinde tavana misina ile asılı 500 elmadan oluşan her biri 1000 wattlık 4 spot ışığı ile aydınlatılan "Imagine" performansının sosyal medya platformu üzerinden paylaşılan 6 dakikalık performans kesiti incelenmiştir. Bu çalışmanın amacı, Nezaket Ekici'nin "Imagine" performansının göstergebilimsel analiz yöntemi ile analiz edilerek gizli kalmış anlamların ortaya çıkarılmasını sağlamaktır. Araştırmada nitel araştırma modelinden yararlanılmış ve ilgili literatürden kitap, katalog, dergi, tez ve makaleler incelenmiştir. Göstergebilimsel analizler sonucunda Ekici'nin Flamenko figürleri ile performans sanatı arasında kavramsal bir bağ kurduğu, ritim ve dans öğelerine ise performansında bir aktarım aracı olarak yer verdiği görülmüştür. Ekici, ruhsal ve bedensel anlamda zaman ve mekânla bütünleşerek insanın doğallığına (ilkel benliğini) göndermeler yapmaktadır. Ekici'nin "Imagine" performansı ile Jean Paul Sartre'ın Varoluşçuluk akımıyla değerlendirilebilecek olan Bulantı romanında geçen dünyaya atılmışlık kavramı arasında metaforik bir ilişki kurduğu söylenebilir. Performans sırasında elmaların tutulup birbiri ardına hızla yere atılması aslında, insanlığın da dünyaya atılmışlık (cennetten kovulma) hissiyle ilişkilendirilme çabası olarak görülebilir. Dolayısıyla Nezaket Ekici'nin "Imagine" performansı,

¹ Makale Geliş/Kabul Tarihi: 26.05.2021 / 11.08.2021

Künye Bilgisi: Büyükparmaksız, M.A. ve Yılma Şakalar, G. (2021). Performans sanatı ve ritim özelinde Nezaket Ekici'nin "Imagine/Hayal Et" performansının göstergebilimsel analizi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 875-894. DOI: 10.33437/ksusbd.943283

kendi bedeni ve insanoğlunun nefsi ile mücadelesini konu almakta ve bir dönüşümü simgelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Performans Sanatı, Göstergebilimsel Analiz, Ritim, Nezaket Ekici.

Semiotic Analysis of "Imagine" Performance Nezaket Ekici's Specific to Performance Art and Rhythm

Abstract

In this research, Nezaket Ekici's performance of "Imagine", which is illuminated by 4 spotlights of 1000 watts, consisting of 500 apples hanging from the ceiling on a white platform of 2 meters by 3 meters between 15 minutes and 2 hours in Istanbul Tophane, The shared 6-minute performance segment was examined. The purpose of this study is to analyze the performance of Nezaket Ekici's "Imagine" with the method of semiotic analysis to reveal the hidden meanings. In the research, qualitative research model was used and books, catalogs, journals, theses and articles were examined from the relevant literature. As a result of semiotic analysis, It has been observed that Ekici established a conceptual link between flamenco figures and performance art, and included rhythm and dance elements as a means of transmission in her performance. Ekici makes references to the naturalness (primitive self) of man by integrating with time and space in spiritual and bodily terms. It can be said that Ekici has established a metaphorical relationship between his performance of "Imagine" and the concept of being thrown into the world in his novel Nausea, which can be evaluated with the existentialism movement of Jean Paul Sartre. The grabbing of apples and throwing them down one after another during the performance can actually be seen as an effort to associate humanity with the feeling of being thrown into the world (being expelled from heaven). Therefore, Nezaket Ekici's "Imagine" performance is about her own body and the struggle of the human being with her soul and symbolizes a transformation.

Keywords: Performance Art, Semiotic Analysis, Rhythm, Nezaket Ekici.

GİRİŞ

20. yüzyılın başlarında ilk örneklerinin görüldüğü performans sanatı, bugüne kadar farklı biçimlerde karşımıza çıkmıştır. Performans sanatı, sahne sanatlarından farklı olarak, yaşamla bağ kuran ve izleyicilerin de katılımcı haline geldiği bir sanat türüdür. Özellikle 1960'lı ve 1970'li yıllarda dünyanın yaşadığı toplumsal dönüşüm ihtiyaçlarının etkisiyle bazı sanatçıların bedenlerini bir eylem

M.A.Büyükparmaksız-G.Yılma Şakalar Performans Sanatı ve Ritim...

aracına dönüştürerek aktivist bir tavır takındıkları görülmektedir (İtir Demir, 2017: 8). 20. yüzyıldan günümüze dek süregelen zamanda müzik sanatı, performans sanatı içerisinde her daim yer almıştır. Sanatçının duygu, durum ve düşüncelerinin (bu bazen kendi içsel veya çevresel faktörlere de dayandırılabilir) bir tür dışavurumu olarak sergilediği canlı performanslarda ses ve müzik olgusu, izleyiciye soyutlamanın kapılarını aralamıştır. Müziğin iletişimsel gücü, sanatçının fikir ve zihin dünyası içerisinde dışa vurmak istediği meseleler ile erimesinde önemli bir araç konumuna gelmiştir. Gürcan (2003) performans sanatının 1930'lu yılların ortalarından başlayarak dans, müzik, tiyatro ile iç içe girdiğinden ve bu sanatın disiplinlerin sınırlarını aşmaya çalışan, disiplinlerarası eylemlere dönüştüğünden bahsetmiştir. Bolat Aydoğan (2008: 4) ise; yeni sanat olarak tanımladığı performans sanatında 1970'lerde müzik, dans, tiyatro, şiir, video gibi alanların kullanımının disiplinlerarası bir olgu olduğunu ele almış, izleyicilere aktif bir rol verdiğini belirtmiştir.

Nedir müzik? Müzik sadece melodilerden mi ibaret olmalıdır? Müzikal bir öge olan ritim melodisiz ne anlamlar içerir? Sessiz müzik olur mu? Bu soruların cevaplarını performans sanatı içerisinde inceleyecek olursak, özellikle 21. yüzyıldaki örnekleri incelemekte fayda vardır. Müzikal veya ritmik bir performansın en önemli temel fonksiyonu olan konsantrasyon, kendisini performans sanatında da göstermektedir. Konsantrasyon temelli performans sanatı içerisinde ses, müzik, ritim gibi olguları anlatım aracı olarak kullanan birçok sanatçının var olduğunu görebiliriz. Bu sanatçılar içerisinde Sinematografi yönteminde ses ve şiir öğelerini barındıran Peter Weibel'in (1944-) "Audience Exhibited" isimli çalışması, Avangard besteci ve müzik teorisini John Cage'in (1912-1992) müziğin sessiz duyumunu canlandırdığı ünlü 4'33'' isimli çalışması, Sylvette Babin'in (1967-....) cadde üzerinde boylu boyunca uzanmış, başı buz dolu bir kutu içerisinde mızıka ile nefesini duyurmaya çalıştığı performansı, Mikhaıl Karikis'in (1975-....) üzerinde takım elbise sürrealist olarak kurgulanmış bir opera sahnesinde mikrofonda topluluğa sesleniş performansı "Xenon" örnek olarak gösterilebilir. Bu bağlamda Türk performans sanatçılarından biri olan Nezaket Ekici (1970-), performanslarında bedeninin sınırlarını zorlayarak kültürel ve/veya kültürlerarası sosyal ve kültürel olguları çalışmalarında kullanmaktadır. Imagine isimli performansında da Endülüs kökenli hem dans hem müzik içerisinde yer alan Flamenko'yu kendi üslubunca karakterize ederek kullandığı görülmektedir.

Yeprem (2006: 9-10) Flamenko Sanatı'nı, 19.yüzyılın başından 1860 yılına dek Endülsü çingene ve fakir insanların Flamenko'yu kendi toplumlarında sergiledikleri dönem, 1910 yılına dek süregelen Flamenko müziğinin sadece özel mekânlarda sergilendiği dönem ve 1910'dan günümüze kadar gelen süreçte dünyaya yayıldığı dönem olduğunu belirtmiştir. Özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Flamenko Sanatı'nın dağıldığı coğrafi bölgelerin sosyo-

kültürel özellikleriyle hermanlanarak melez bir yapıya dönüştüğü gözlenmektedir. Bu melezleşme hali özellikle popüler müzik sektöründe dikkat çekici şekilde karşımıza çıkmaktadır (Safa Yeprem ile görüşme, 03.05.2021).

Tekin (2016: 4-13), Flamenko dansının çok eskilere dayanıyor olmakla birlikte belirgin kaynakların 18. yüzyılın sonlarında gündeme geldiğinden, sonrasında daha net şekilde bir sonraki nesillere aktarıldığından ve İspanyol çingenelerden doğan geleneksel bir dans türü olduğundan bahsetmiştir. Dansa özel kullanılan ve belli bir yükseklikteki ayakkabılar aracılığı ile ayaklarla doğal perküsif sesler çıkarılmaktadır. Ritmik ifade, alt gövde hareketleri, üst gövde ve kol hareketleri, el bileği ve parmaklardaki dairesel hareketler ve serbest hareketlerin bir bütün ve uyum içerisinde yer aldığı bir dans türüdür. Flamenko dansı ve tavrı birçok teknik terimi içermektedir. Her biri bir hareket olan teknik terimler Flamenko dilini oluşturmuştur. Bu terimler içerisinde yer alan ayak tabanının bütün yüzeyinin yere vurmasıyla elde edilen akustik ses çıkarma tekniği ise Golpe olarak isimlendirilir. Muñecas/Flores ise, yumuşak dairesel parmak ve el bileği hareketleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Nezaket Ekici ve Performans Sanatı

1970 yılında Kırşehir / Türkiye doğumlu olan Nezaket Ekici, üç yaşındayken ailesiyle birlikte Almanya'ya göç etmiştir. 1973 yılından beri Almanya'da yaşayan Ekici, 1994-2000 yılları arasında Münih'te Ludwig-Maximilian Üniversitesi'nde sanat eğitimi aldıktan sonra ünlü performans sanatçısı Marina Abramoviç'in öğrencisi olmuştur. Ekici, performans gösterilerinde kültürel, sosyal ve politik ortamı; cinsiyet, ırk ve kimlik kavramlarına göndermede bulunarak incelemektedir. Sanatsal bir tema olarak Ekici, bedenini farklı şekillerde ortaya koyarak izleyiciyi de performanslarının bir parçası haline getirmiştir (Ceylaner, 2012: 90). Madra'ya (2012) göre Ekici, Almanya'daki eğitimi boyunca post-feminist düşünceden etkilenmiş ve özgür bir ruhla oluşturduğu yapıtlarında etnik kimliği ile yeni kültürü arasında bir denge kurmaya çalışmıştır. Kirazcı'ya (2014: 18) göre Ekici, Almanya'nın kültürel ve sosyal çatışmalara, çelişiklere ve zorluklarına maruz kaldığı bir ortamda eğitim almış bir performans sanatçısıdır. Jahn'a göre (2012) Ekici'nin performanslarının odak noktası kendi kimliğini bulma çabasıdır. Bu çabanın kökeninde ise kadın bedenini tanımlayan bir yapıdan söz edilebilir. Ekici, performanslarında iktidar tarafından dayatılan rol modelleri ve etnik kültürel yapıları sorgulamaktadır. Performanslarında kendi bedenini merkeze alarak bedensel, sosyal ve etnik sınırları aşmayı amaçlayarak izleyiciyle dinamik bir bağ kurmaktadır. Bu durumun izleyici için yorucu, bir o kadar da sancılı bir süreci ortaya çıkardığını söylemek mümkündür. Yılmaz'a (2011: 67) göre Ekici'nin videoları, enstalasyonları ve performansları genellikle süreçsel nitelikte olup, çok kültürlülük olgusu üzerinden bedeninin sınırlarını zorlayıcı niteliktedir. Ekici,

performanslarında hedefine ulaşmaya veya yorgunluktan bitkin düşünceye kadar gösterisine devam etmektedir. Her performans gösterisi önceden planlansa da sanatçının kontrolü dışındaki faktörler belirli bir potansiyel risk ve güçsüzlük hissi oluşturarak performans sürecini etkilemektedir (Kolekta, 2020). Erdoğan'a (2020: 65-67) göre sanatçı, performanslarında bedeniyle zihinsel bir ilişki kurarak hem bedenini hem de zihnin sınırlarını zorlamaktadır. Kullanmış olduğu kostümleri, gündelik nesnelere ve performansları için gerekli birçok malzeme ise, bu zihinsel ilişkide sadece bir araç konumundadır.

Marina Abramoviç'ten etkilenerek bedeninin sınırlarını zorlayıcı performans gösterilerinde Ekici; "Crema" performansında dakikalarca koluyla bir kremayı çıkarır, "Blind" performansında sadece kollarını açıkta bırakarak bedenini alçıyla kaplayıp elindeki tokmakla alçıyı kırıp içinden çıkar. "I Had a Dream" performansında yerdeki çimleri ağızıyla koparır ve "Hulla Belly" de ise bir hula hoop'u boynunda saatlerce döndürerek performansını gerçekleştirir (Yılmaz, 2011: 71). Amsterdam'da kanalın üzerinde beyaz elbisesini bisiklet pompası ile pompalayarak şişirir ve elbise patlar. Amsterdam'da evlerde sıkışmış insanın kanaldaki suyun boşluğunda insanın nefesi ile özgürleşme isteği üzerine sanatçı, özgürleşme çabasına gönderme yapar (Konukman, 2014). Sanatçı, özellikle 2020 ve 2021 yıllarında pandemi sürecinde Almanya'dan dijital platform üzerinden (instagram) "Monday to Sunday" (Pazartesi'den Pazara) isimli canlı dijital performans etkinliği gerçekleştirmiştir. Her gün 1 saatlik dans performansında kendi nefes müziğini kullanarak, takipçileri ile etkileşime geçmiştir. İzleyicilerden de kendi müziği, kendi kulaklığı ve kendi dansı ile performansa katılmalarını istemiştir. Bu süreçte online performansları içerisinde 2020 yılında "Performance Fragments" (instagram, zoom), "Narrative Performance Trailer" (instagram), "Transmission" (instagram), "Manti/Virtuell Cooking" (zoom), "Speak Talk with Coffee and Petit Four (Live and Youtube); 2021 yılında ise "Celebration" (live and instagram), "First Contact 5 Boroughs of New York" (zoom) yer almaktadır (ESOGÜ GİT, 2021). "Transmission" isimli performansında sürekli birbiri ardına duyulan dijital sesler eşliğinde performansın tekrarının izlenmesi için sanatçı tarafından oluşturulan karekod uygulaması yapılmıştır.

1960'larda başlayan büyük göç dalgasının ardından Almanya'ya gelen Türk göçmenler ve çocukları farklı kültürel yapılarla karşılaşınca kültürel çatışmalarla karşılaşmış ve Türklerin yaşamları derinden etkilenmiştir. Almanları ve Türkleri derinden etkileyen bu göç olgusu Türkler açısından iki kültür arasında gidip gelen bir ikilem ortaya çıkarmıştır (Kirazcı, 2014: 18). Ekici, Türk ve Alman kültürü arasında sıkışmışlık sorununu ifade etmek için Abramoviç'e benzer bir dil kullanmıştır (Kaptan, 2013: 78). Türk asıllı sanatçının performanslarında kültürlerarası olgular ve yaşama, insana dair etkileşimler göze çarpmaktadır. Türk ve Alman kültürlerini zaman zaman bu etkileşim çerçevesi içerisinde

performanslarına yansıtan Ekici'nin, başka ülkelerde sergilediği performansları ile de kültürel aktarıma bir köprü olduğu söylenebilir. Ekici'nin performansları, Almanya'daki yeni neslin kültürel kimlik durumlarını açıkça ortaya koymakta ve performans gösterileriyle gençlerin her iki kültüre olan aitliklerini sorgulamaktadır (Erkayhan, 2008: 217). Ekici, toplumları ve insanları birbirinden ayırıştıran kavramların aksine kültürler arasında bir ilişki kurmaya çabalamaktadır (Arslan, 2020). Bu performans gösterilerinde günlük olayları yeni bir bağlamda ele alarak izleyicileri yeni çıkarımlar yapmaya teşvik etmektedir (Yılmaz, 2011: 67). Yücel'e (2012) göre Ekici, performanslarında beden, zihnin ve kimliğin ötesinde sınırları aşan kavramlarla ilgilenmektedir. Erkayhan'a (2008: 217) göre genellikle iki kültürü birbiriyle bağdaştırma çabası içinde olan günümüz sanatçıları, din ve ulusallık kavramları üzerinden melez kültürel yapıları çalışmalarına yansıtmaktadırlar.

Bu noktada Ekici'nin performanslarında ortaya koyduğu sosyo-kültürel kavramların kültürel çatışmalar yaşayan insanların kimliklerine dair göndermeler içerdiğini söylemek mümkündür.

Ekici'nin "No Pork But Pig", "A Matter of Course", "Ulusal Marşlar", "Hulla Belly" ve "Türk Adası" gibi performanslarında domuzlar, ulusal marşlar, nazar boncukları, türban vb. kültürel öğeleri kullanarak ırk, din ve sosyo-kültürel kimliklere dair sorgulamalar yaptığı görülmektedir (Yılmaz, 2011: 71). Ekici, 2004 yılında "Federal Alman Cumhuriyeti Meleş" adlı performansında ulusal kimlikleri ele almıştır. Bu performansında Türkçe bir isimle sahip ve kökleri Türkiye'de ama Alman vatandaşı olan Ekici, kimlik kartını projeksiyon ile duvara yansıtmıştır. Kimlik üzerindeki Alman ulusunu temsil eden kartal motifinin önünde beyaz iç çamaşırı ile durmakta ve bir melek motifi oluşmaktadır. Bu sırada sanatçı, Alman milli marşının melodisinde İstiklal Marşı'nı orijinal sözleri ile söyler. Ekici'nin 2005 yılında yaptığı "Ulusal Marşlar" adlı video enstalasyonunda ise Alman ulusal marşının sözlerini "İstiklal Marşı" melodisinde, "İstiklal Marşı" sözlerini ise Alman ulusal marşının melodisi çalınırken art arda değiştirerek herhangi bir milli marşa vurgu yapmadan söylemiştir. Ekici'nin bu performansının Türk ve Alman milli marşlarının bir karışımı olduğunu söylemek mümkündür (Erkayhan, 2008: 217). Aynı zamanda her iki kültürel özellikleri kendisinde barındıran bir sanatçı olması sebebi ile de bu performansı sanatçının bir nevi kültürlerarası bağ kurma çabası olarak görülebilir. Müzikal göndermeler, bu kültürlerarası yapıda marş ritmi ve yapısı özelinde ayrıca kendisini göstermektedir.

Nezaket Ekici'nin "Imagine / Hayal Et" Performansı

Nezaket Ekici, 2012 yılında Pi Artwork Tophane'de "Imagine / Hayal et" isimli bir performans gerçekleştirmiştir. Gıda kavramı üzerinden etno-estetik bir

M.A.Büyükparmaksız-G.Yılma Şakalar Performans Sanatı ve Ritim...

ritüel ile video-performansını gerçekleştiren sanatçının “Imagine” performansı; sanat tarihi, kültür, din, gelenek gibi konular etrafında şekillenmiştir (Yücel, 2012). Ekici, İspanya ziyaretinde Endülüs kültüründen etkilenerek “acıyı haykırış” anlamına gelen bir halk dansı olan Flamenko dansıyla “Imagine” performansı arasında bir bağ kurmuştur. Flamenko hareketleriyle oluşan bu performansta Ekici, Flamenko öğelerini kendine göre yorumlamış ve başkalaşıma uğratmıştır (Arslan, 2020).

Flamenko eğitmenleri öğrencilerine dans figürlerini öğretirken; bir elma ağacı hayal etmelerini ve elmaları ağaçtan hızlıca koparıp yere atmalarını söylerler. Ekici de bu performansında Flamenko ritmini elma toplama hareketi ile ilişkilendirerek somutlaştırmıştır (Yücel, 2012). Ekici, performansı sırasında üzerinde bulunduğu platformda hareket ettikçe ayaklarını Flamenko vuruşlarıyla yere vurmaya ve ses yankılandıkça misinalara asılmış elmalara uzanıp onları kopararak güçlü bir şekilde yere fırlatmaktadır (İtir Demir, 2017: 8). Yıldırım’a (2013) göre “Imagine” performansını gerçekleştiren sanatçı, çürüyen elmalar ve çürük elma kokularıyla kaplı galeri mekânında Flamenko dansı yaparak elmalar ile bir bağ kurmaktadır. Yücel’e (2012) göre Ekici, elma imgesi ile şiirsel bir estetik ortaya koymuş ve gerçekliğinin ötesinde elmalar dönüşüme uğrayarak izleyicilere farklı bir perspektiften hayal etme imkânı sağlamıştır.

Ekici, kendi yaşam öyküsünde yer alan göç olgusu ile “Imagine” performansı arasında bağ kurmuş ve aynı zamanda alt kültürlerin etkisiyle ortaya çıkan Flamenko dansını “cennetten kovulma” metaforu ile de ilişkilendirmiştir (Yücel, 2012). Bedenimle başkaları arasında bir hayal alanı açıyorum diyen Ekici’nin bu performansta bedeni, sınırları belli bir platform üzerinde ve kendi içinde bir oluş gerçekleştirmektedir (İtir Demir, 2017: 8). Kirazcı’ya (2014: 20) göre Ekici, bedeniyle olduğu kadar kendi ruh halini yansıtan yüz ifadeleriyle de performanslarına farklı bir anlam kazandırmaktadır. Ekici, “Imagine” performansı için verdiği bir röportajında şunları belirtmiştir:

“...ben bu işi 15 yıldır yapıyorum. Bu süreç içinde birçok farklı izleyici kitlesine de performans yaptım, bu yüzden farklı dinamikleri hissedebiliyorum. Performans esnasında gerçekten kendimden çok fazla şey veriyorum. Mekânda bir enerji var, bunu hissedebiliyorum. Konsantrasyonumu bozmamak için izleyiciye bakmıyorum, ama kesinlikle mekândaki gerilimi hissedebiliyorum. Daha sonra bir an geliyor ve içimde de hoş olmayan bir his oluyor ve kendi kendime “yavaşça artık bitirmeliyim” diyorum. Başka zamanlarda da, mesela elmalarla yaptığım performansta (Imagine, Pi Artworks İstanbul 2012), devam etmek istesem bile vücudum artık hareket etmiyor. O performansta amaç son elmaya kadar gitmek değil, konsept aslında elmalarla beraber o flamenko dansını sunmak.” (Pazarbaşı, 2015).

Dolayısıyla Nezaket Ekici, “Imagine” performansıyla seyirciyi, hayal etmeye zorlayarak insanoğlunun cennetten kovulma durumunu farklı bir kurguyla bizlere göstermiştir. Madra’ya (2012) göre Ekici, Âdem ile Havva’nın geleneksel anlatımının dışında modern kadının çektiği eziyeti görünür kılarak gerçeğe ilişkin bir dönüşüm gerçekleştirmiştir. Aynı zamanda Ekici, performanslarıyla izleyiciyi kendisiyle özdeşleştirmekte, performansın gücünü ve etkisini de izleyiciye hissettirmektedir.

Nezaket Ekici’nin “Imagine” Performans Videosunun Görsel Gösterge Çözümleme Yöntemiyle İncelenmesi

Bu araştırmada, Nezaket Ekici’nin İstanbul Tophane’de gerçekleştirdiği 15 dakika ile 2 saat arasında 2 metreye 3 metre boyutlarındaki beyaz bir platform üzerinde tavana misina ile asılı 500 elmadan oluşan her biri 1000 wattlık 4 spot ışığı ile aydınlatılan “Imagine” performansının sosyal medya platformu üzerinden paylaşılan 6 dakikalık performans kesiti incelenmiş olup aşağıda sahneler ve açıklamaları yer almaktadır.

Şekil 1. Nezaket Ekici, Performans Görüntüsü

Şekil 2. Nezaket Ekici, Performans Görüntüsü

Şekil 3. Nezaket Ekici, Performans Görüntüsü

Sanatçı (Şekil 1-2)’de sahneye çıktığında derin bir sessizlik hakimdir. Seyircilerin uğultuları arasında sahnedeki konumunu almaktadır. Platformun üzerinde dik duruşuyla beraber üzerinde bedenini siyah bir elbise ve yumurta topuklu ayakkabıların sardığı görülmektedir. Barok tarzı resimleri andıran ışığın etkisi Nezaket Ekici’nin yüzüne yansımaktadır (Şekil 3). Diğer bir deyişle, Barokvari bir ambiyans görülmektedir. Portrede elmaların ışık süzmelere arasından yansıyan kırmızı tonlar, Barok dönemi renk ve dokularını refere etmektedir.

Şekil 4. Nezaket Ekici, Performans Görüntüsü

Şekil 5. Nezaket Ekici, Performans Görüntüsü

Şekil 6. Nezaket Ekici, Performans Görüntüsü

M.A.Büyükparmaksız-G.Yılma Şakalar Performans Sanatı ve Ritim...

İzleyicilerin şaşkın bakışları içerisinde sanatçı dik ve mağrur bir duruş ile yumruklarını sıkarak konsantre olmuş bir şekilde Flamenko dans hareketlerine başlar (Şekil 4-5). Dört zamanlı ayak hareketleri olan (golpe) hareketleriyle akustik bir ses duyulmaktadır. (Şekil 6)'da el hareketleri ile ayak hareketlerinin birlikteliği ile spontane bir şekilde Falseta tekniğinin kullanıldığı izlenmektedir.

Şekil 7. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 8. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 9. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Ritmin hızlanması ve sesin gürleşmesi ile birlikte hareket hızlanır ve yukarıda asılan elmalar ile Ekici, bağ kurar (Şekil 7). Elmaların her birinin insanlığı sembolize ettiği düşünülmektedir. Gökyüzünde birçok insan asılı durmaktadır ve her birinin ayrı ruhları temsil ettiği söylenebilir. İlk elma gökten ani bir hareketle sağ el ile koparılır. Elma ile Flamenko hareketleri bütünleşik bir şekilde harmonize olmuştur. Burada sanatçı, elmayı bir birey, bir değer ögesi olarak görmekte ve onunla sanki bir partner ilişkisi içerisinde dans etmektedir. Sağ elin sıkıca kavradığı ve gözünden ayırmadığı elma, beden ile bütünleşik bir yapıyla dans ederken tıpkı bir partner ile göz ilişkisi kurarcasına hareket halindedir (Şekil 8). Şekil 9'da videoda kullanılan ağır çekim (slow motion) tekniği ile elmaya odaklanıldığı görülmektedir. Bu sahnede hırçın, kararlı ve keskin bir şekilde elma sanatçı tarafından yere atılır.

Şekil 10. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 11. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 12. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 10'da ayak hareketleriyle oluşturulan ritim eşliğinde ellerin elbiseyi çekiştirilmesi ile sanatçısının gözleri elmalara yönelmektedir. Birden ani bir hareket ile iki eliyle 2 elmayı sıkıca kavrayıp misinalardan koparır; önce sol, sonra sağ eldeki elmalar birer birer yere atılır (Şekil 11-12).

Şekil 13. Nezaket Ekici,
Performans GörüntüsüŞekil 14. Nezaket Ekici,
Performans GörüntüsüŞekil 15. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 13'te ise sanatçının sağ elinde bir elma ile gözler yerde ve ayak ritimleri olabildiğince yavaş tempoda sol el Flamenko dansçılarının el ve kol hareketlerini (Muñecas/Flores) sürdürmektedir. Her bir ayak ritmi sol el hareketi ile senkron şekildedir. Durağan ilerleyen ritimde birden aksak akış gözlemlenir ve eldeki elma sert bir şekilde (sanki elmadan kurtulmak istercesine) yere atılır ve elma parçalanır (Şekil 14-15). Burada bir katarsisin gerçekleştirildiği söylenebilir. Sanki ruhsal bir deşarj olma durumu yaşanır.

Şekil 16. Nezaket Ekici,
Performans GörüntüsüŞekil 17. Nezaket Ekici,
Performans GörüntüsüŞekil 18. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 16'da gökyüzündeki diğer elmalara uzanarak ulaşmaya çalışan sanatçı, ayak hareketlerine devam eder ve gözüne kestirdiği bir elmayı göz teması kurarak yavaş ve nazikçe eline alır. Ekici, (Şekil 17)'de elmayla bir şeyler anlatmak istercesine diyalog kurmaktadır. Aynı zamanda spontane bir şekilde gelişen ritmik hareketler sanatçı tarafından sık sık duraklatılarak, diğer bir deyişle dur kalk yaparcasına, elmaya vurgu yapmaktadır. Aralarındaki diyalog sert bir şekilde sona erer ve sağ eldeki elma hızlıca ve sanatçının çığlıkları arasında yere atılır (Şekil 18). Burada yine videoda ağır çekim tekniği kullanılmış ve elmaya odaklanılmıştır.

Şekil 19. Nezaket Ekici,

Şekil 20. Nezaket Ekici,

Şekil 21. Nezaket Ekici,

M.A.Büyükparmaksız-G.Yılma Şakalar Performans Sanatı ve Ritim...

Performans Görüntüsü

Performans Görüntüsü

Performans Görüntüsü

Şekil 19’da büyük bir efor içerisinde gözlenen sanatçı, elindeki elmayı ısırma çalışması (sanki birilerinin onu zorlarcasına) nefsiyle mücadele içerisinde olma durumundadır. Bu sefer sağ eli onunla uyum içerisinde değil, zıt bir şekilde hareket etmektedir. Bilinç dışı hareket elmayı yönlendirmekte ve sanatçıya zorla yedirilmektedir. Ağızda elma, elleri başının üzerinde “ben ne yaptım?” dercesine bir pişmanlık içerisinde anlam karmaşalarına boğulan sanatçının kalbinin hızlı atışı ve yükselen nabızı ayaklarındaki ritme yansımaktadır. Ara ara ağızındaki elma ile çılgınlığını bastırmakta, eller kendini Flamenko hareketlerine bırakmaktadır. Ona destek olan sağ el artık kontrol dışı hareket etmekte ve sanatçı bedenine hâkim olamamaktadır. Sağ el elmayı ağızına tıktırılmakta sol el ise ona engel olmaya çalışmaktadır (Şekil 20). Şekil 21’de sanki metastaza uğramış bedenin bir uzvunun bedenden kesilip atılması gibi sanatçı, ısırılmış olduğu yasak elmayı kafasından söküp atmak istercesine bir kurguya girmektedir.

Şekil 22. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 23. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 24. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 22’de sağ elinin işaret parmağını ağızındaki elmaya dayayarak hem izleyicilere elmayı işaret etmekte hem de elmaya sen aitliğini hissettirmektedir. Bu bir nevi elmayı kişiselleştirme çabasıdır. Ardından (Şekil 23) sağ el birden elmayı kavrar ve sol el bir açacak gibi sağ eli kavrar ve elma birden ağızdan dışarı çıkar. Şekil 24’te dişlerin arasında kalan parça ağızdan yere düşer ve sağ elde geriye ısırılmış bir elma kalır. Sanatçı burada ritmik ayak hareketleriyle elmayı gelişigüzel ısırıklara boğar ve yemeye başlar. Ağızda elma parçası ile nefes nefese kalan sanatçının ritmi birden düşer ve tekrar ağırlaştırılmış çekim ile elma sert bir şekilde yere atılır (Şekil 25). Boğuşulan elma ile iç hesaplaşma artık bitmiştir.

Şekil 25. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 26. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 27. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 25'te hırsını alamayan sanatçı, birden diğer elmalara yönelir ve soluk soluğa yeni bir diyalog başlar. Çünkü dalından koparılan her yeni elma yeni bir soluktur, yeni bir mücadelenin başlangıcıdır. Bu andan sonra artık bir kopuş başlar ve elmalar birer birer hızlı bir şekilde rastgele koparılıp yere atılır. Bu durum bir nevi insanlığın dünyaya teker teker düşüşü olarak yorumlanabilir. Düşüşler birbiri ardına uzunca bir süre tekrar eder. En sonunda ritim durur, sanatçı yere çömelir ve sağ elindeki elma ile de derin derin nefes alıp vererek soluklanır, yerdeki manzarayı izlerken (Şekil 26) gökte asılı elmaların gölgeleri yerdeki parçaları ve olan biteni izler. Bir süre soluklanan sanatçı, yavaşça ve ritmik adımlarla ayağa kalkar ve bir parçası elmada kalan misinayı tutarak sol eliyle misinadan elmayı aniden koparır (Şekil 27).

Şekil 28. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 29. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 30. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Ritim hızlanır. Sanatçı 16'lık ritmik ayak vuruşlarını gürleştirir ve elleri ile elbisesini tutarak bir o yana bir bu yana çekiştirir ve burada bedeninin sınırlarının sonuna kadar zorlanması görülür. Çıglıklar birbiri ardına yükselir ve sağ elde tuttuğu elmayı kan ter içerisinde yere atar. Bir sonraki sahnede performansın başındaki 4/4'lük ritmik ayak vuruşları süregelir, eller boşlukta süzülür ve bakışlarda donukluk çıgık ve beden zorluğuna dayalı kakkahavari ifade yüzde belirir.

Şekil 31. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 32. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 33. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Ardından kendini yerde bulan sanatçı, sağ ayağının yanı ile ağır ağır ritmik vuruşlara devam eder. Bir nevi can çekişiyormuşçasına elmayı sanki ona saygı gösterircesine bedeninin üzerinde tutar. Ardından kendini birden yere bırakır ve yan uzanır vaziyette bir teslim oluş, pes etme hali vücut bulur. Bir süre hareketsiz duran sanatçı, birden oturur pozisyona geri döner ve tekrar elmayla bir göz teması kurar.

Şekil 34. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 35. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Şekil 36. Nezaket Ekici,
Performans Görüntüsü

Ekici, bu diyalog eşliğinde tekrar ayağa kalkar ve ayak ritimleri durur. Şekil 34’te nefes ritmi ön planda olup, ayakta ellerini bir kuşun kanatları gibi iki yana açarak gökyüzündeki elmalara uzandığı görülür. Bu bir nevi özgürlük uçuşudur. Kuşların havada süzülmesi gibi bu sahnede bir kanat ritüeli gerçekleştirilmektedir. Diğer bir deyişle sanatçı, metaforik olarak özgürlüğe gönderme yapmaktadır. Şekil 35’te kan ter içerisinde kaldığı görülen sanatçının yavaş ritmik hareketler ile gittikçe tempoyu yavaşlatarak (ritardando) mutlak finale doğru (morendo) ulaştığı görülmektedir. En son sahnede son nefesiyle seyircileri selamlar ve izleyiciler tarafından alkışlanır ve performans sonlanır (Şekil 36).

Zaman-mekân ilişkisi göz önünde bulundurulduğunda; sanatçının “Imagine” isimli performansındaki Flamenko dans figürleri ile doğaçlama ritmik kalıplar kültürlerarası yapıyı yansıtıcı yöndedir. Yeprem’e göre sanatçının uyguladığı ritmik öğeler serbest anlatımlı perküsyon efekt olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilinen herhangi bir kompas yapıyı çağrıştırmayan simetrik olmayan ritmik figürler çeşitli varyasyonlarla performans esnasında kullanılmıştır (Safa Yeprem ile görüşme, 03.05.2021). Tekin’e göre ise, sanatçının giyimi ve el-ayak hareketleri Flamenko dansçısı izlenimi vermektedir. Sanatçı, Flamenko dansının estetik kaygılarından uzak hareketleri deforme edici şekilde dans öğelerini performansını destekleyici şekilde kullanmıştır. Serbest ritimde ayak vuruşları olan Golpe tekniğini kullanarak, performans esnasında dur-kalklara yer vermiştir. Bu durum, sanatçının performans esnasında izleyiciye geçirmek istediği kararsızlık duygusundan kaynaklanabilir (Demet Tekin ile görüşme, 23.05.2021).

Metafor ve Metonimi Kullanımı

Ekici, “Imagine / Hayal et” performansı, inanç ekseninde ütopyik bir mekân hissi yaratılarak gerçekleştirilmiştir. Performansında sanatçı, “cennetten kovulma” metaforunu ana merkezde ele almıştır. Elmalar ise günah sembolü olarak tüm cazibesıyla dallarında asılı durmaktadır. Her bir elma koparıldığında yere fırlatılarak metaforik olarak insana gönderme yapıldığı görülmektedir. Temsili insanoğlunu yansıtarak kendi bedeninden yola çıkan sanatçı; can çekişmesi, iç çılgınlıkları, tepinmeleri ve haykırılarıyla kendi nefesine karşı bir

mücadele sembolü olarak dansı metaforik bir öge niteliğinde kullanmıştır. Mekânı ve olay örgüsünü daha güçlü ve etkili kılmak için Ekici, ışık ve gölge kontrastlarını Barok stilinde sunmaktadır. Işık aynı zamanda kendini; kararlılık, şaşkınlık, korku, mücadele, ciddiyet gibi soyut kavramlara göndermede bulunarak metaforik bir simge olarak göstermiştir. Doğaçlama bir şekilde yapılan Flamenko dansındaki el ve ayak hareketleri olayın ritmi, oluş anı, nabız, tansiyonun yükselmesi gibi birbiri ardıl yükselen ve alçalan frekansta seyretmekte ve elmanın daldan koparılışı, düşüşü, yere fırlatılışı, zor kullanılması vb. göstergeleri destekleyen bir metafor aracına bürünmüştür. Ayakkabı ise sessel bir gösterge olarak yer yer beden sınırlarını zorlayıcı şekilde soyut duygulara da gönderme yapan bir metaforik araç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Düzanlam ve Yananlam Gösterge Çözümlemesi

Bu bölümde “Imagine / Hayal et” performansının bölümleri dikkate alınarak içerikte tespit edilen göstergeler ile birlikte performansın düzanlamları ve yanamları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Düzanlam ve Yananlam Gösterge Çözümlemesi

GÖSTERGE	GÖSTEREN	GÖSTERİLEN	
		Düzanlam	Yananlam
Yapıtın Adı: NEZAKET EKİCİ'NİN “İMAGİNE / HAYAL ET” PERFORMANSI	Nezaket Ekici	Canlı, İnsan, Kadın.	Dönüşüm, İnsan, Sıkışmışlık, Zorlama, Can Çekişme, Kararlılık, İç mücadele, Savaş, Dişil Güç, Otorite.
	İnsan	Canlı, İnsan, Kadın, Yetişkin Kadın bedeni.	Bastırılmış Duygular, Kadın Cinsi, Doğallık, Savunmasız, Biyolojik Kimlik, İnsan Kimliği, Yalnızlık, Nefis, Açlık, Doyumsuzluk, Tekinsiz.
	Giysi	Cansız, Sayılabilir, Elbise, Nesne, Kumaş, Örtünmeye yarar.	Gelenek, Endülüs, Örtü, Moda, İmge-Sembol, Kültür, Kadın Kimliği.
	Ayakkabı	Cansız, Sayılabilir, Ayağa giyilir, Koruma, Yürümek, Ayak.	Kimlik, Flamenko, Dans, Ritim, Golpe Tekniği, Nabız, Başkaldırı, Protesto, Tekinsizlik, Korku, Tedirginlik.
	Şiddet	Cansız, Sayılabilir. Elma,	Dişil Güç, Zarar vermek, Koparmak, Isırmak, Parçalanmak.

M.A.Büyükparmaksız-G.Yılma Şakalar Performans Sanatı ve Ritim...

Mekân	Cansız, Sayılamaz.	Somut,	Sembol, Sınırlar, Sınırlandırılmak, Hapsolmek, Olay, Gizem, Boşluk.
Evren	Cansız, Sayılamaz.		Döngü, Uzam, Zaman.
Portre	Canlı, Figür, Yüz.		Benlik, İd, Ego, Süper Ego, Özne, Öznelik, Psikolojik Durum, Duygusal Dışavurum, İnsan Yüzü.
Form, Biçim	Cansız, Nesne, Elma, Nezaket Ekici.		Estetik, Güzellik, Çirkinlik.
Misina	Cansız, Sayılabilir, Nesne, Balık tutmaya yarar, Takı.		İmge, Sembol, Elmaların Sarkıtılması, Dal.
Işık (Florasın)	Cansız, Sayılabilir.	Nesne,	Dikkat Çekme, Odaklama, Işık, Aydınlanma, Mistisizm, Barok Tarzı.
Kırmızı	Cansız, Sayılamaz.	Renk,	Canlılık, Adrenalin, Dinamizm, Uyarıcı, Dikkat Çekici, Kadınsı, Yasak Elma.
Siyah	Cansız, Renk, Sayılamaz		Ölüm, Karamsarlık, Mezar, Tekinsiz, Flamenko, Dans, Ciddiyet.
Beyaz	Cansız, Sayılamaz.	Renk,	Zıtlık, Saflık, Temizlik, Soyut, Sınırlandırılmış.
Gölge	Cansız, Sayılabilir	Nesne,	Tekinsiz, Üç Boyut.
Ses (Sessel Gösterge)	Cansız, Enerji, İşitim İmgesi, Ayakkabı.		İşkence, Acı, Rahatsız etme, Çılgılık, Haykırış, Mücadele, Ritim, Endişe, Korku, Tekinsiz, Tepki.
Dans	Cansız, Sayılamaz.	Nesne,	Figür, Başkalaşım, Ritüel, Beden, Hareket, Direniş, İsyân, Dönüşüm, Ritim, Döngü, Yeni başlangıç, Temsili hareketlilik, Öteki olma durumu.

Sahne	Cansız, Sayılabilir.	Nesne,	İzolasyon, Platform, Olay Yeri, Merkez, Beyaz, Alkış, Zıtlık, Dünya.
Elma	Cansız, Sayılabilir.	Nesne,	Şehvet, Arzu, Cennetten Kovulma, Yasak Elma, Çoğalma, İmge- Sembol, Gizem, Araç, Doğa, Gözlemci, İnanç, Metafor.
Nesne	Elbise, Ayakkabı, Elmalar, Misina, Platform, Işık.		Tepkisel Mesajlar ve Metaforik anlamlar.
Hareketler	Kadın Bedeni, Flamenko Dansı, Dans Figürleri.		Psikolojik, Baskı, Delilik hali, Kültürel öğeler, Gelenek, Ritüel, Mesaj Vermek.
Seyirci	Canlı, Sayılabilir, İnsan, Erkek, Kadın.		Soğuk, Sessiz, Alkış, Coşku, Monoton.
Flamenko	Cansız, Enerji, Figür, İnsan.		Folklor, Ritüel, Müzik, Halk Müziği, Çingene, Kadın, Dans, İspanya, Endülüs, Gitar, Şarkı, Yalnızlık, İsyen, Alt kültür, Doğaçlama.

Dizisel-Dizimsel Çözümleme ve Kodlar

Bu başlık altında ikili karşıtlıklar verilmiştir. Karşıtlıklar, çalışmanın dizimindeki çözümlemelerde anlamın düzeyini belirler. Burada merkezi karşıtlıklar ve çelişkilerin anlamı daha iyi sağlaması amaçlanmıştır.

Tablo 2. Dizisel-Dizimsel Çözümleme ve Kodlar

Erkek	Kadın
Akıllı	Deli
Güçlü	Güçsüz
Anlamlı	Anlamsız
Siyah	Beyaz
Sınırsızlık	Sınırlandırma
Giyinik	Çıplak
Bireysel	Evrensel
Estetik	Anti-Estetik

M.A.Büyükparmaksız-G.Yılma Şakalar Performans Sanatı ve Ritim...

Yaşam	Ölüm
Hareket	Durgunluk
Kimliksizlik	Kimlik sahibi olmak
Hayal	Gerçek
Yalnızlık	Kalabalık
Çekişme	Anlaşma
Hızlı	Yavaş
Düşmek	Kalkmak
Eksik	Tam
Somut	Soyut
Işık	Gölge

“Imagine” performansı, somut ortamın gerçeküstü düzeyde ütopyik bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadın kimliğinden hareketle, beden sınırlarını zorlayıcı ve estetik kaygı gütmeyen bireyselden evrensel uzanış yolunda çeşitli anlam temalarının bir araya geldiği performanstaki olay örgüsü bir bütünlük içerisinde izleyiciye aktarılmaya çalışılmıştır. Yaşam ve ölüm arasında hareket ve durgunluk, güçlü-güçsüz, akıllı-deli zıtlıkları içsel manada soyutlaştırılarak gösterilmiştir. Siyah-beyaz ve ışık-gölge tezatlıkları insanoglunun nefsi ile mücadelesine odaklanmaktadır. Hareket ile bütünleşmesi de bu mücadeleyi estetik bir boyuta sürüklemektedir.

SONUÇ

Ritim olgusu, hayatın her alanında olduğu gibi performans sanatında da kendisini göstermektedir. Kimi zaman beden hareketleri (el, kol, bacak, ayak vb.), kimi zaman ise nefes birer ritim ögesi olarak kullanılabilir. Nezaket Ekici'nin “Imagine” isimli performansında misinalara bağlı elmaların ritmik düzeni, sanatçının somut bir ritmik gösterge aracı olarak gerek el hareketleri gerekse ayak hareketleriyle Flamenko dansını kullanması, düzenli ve düzensiz (ritmik ve aritmik) nefes alışverişleri, gölgelerin ritmik bir şekilde platform üzerinde yansıması ve ara ara duyulan çılgınlıkların birer ritmik ögeler olduğu söylenebilir. Buradaki ritmik ögelerin bedeni zorlama aracı olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Performans içerisinde Endülüs kültürüne has ve 20. yüzyılın başlarından itibaren dünyaya yayılan Flamenko dansının ritüellerini barındırması, sanatçının Türk kimliği içerisinde evrenselleşerek kültürlerarası bir bağ kurma çabası olarak yorumlanabilir. Nezaket Ekici bu performansında bedenselleştirilmiş Flamenko figürlerini spontane bir şekilde sergilemiş ve performans sanatı ile Flamenko sanatı arasında kavramsal bir bağ kurmaya çalışmıştır.

Ekici aynı zamanda ruhsal ve bedensel anlamda zaman ve mekânla bütünleşerek insanın doğallığını (ilkel benliğini) temsil etmektedir. Jean Paul Sartre'ın Varoluşçuluk akımıyla da değerlendirilebilecek olan Bulantı romanında dünyaya atılmışlık kavramı geçmektedir. Elmaların tutulup birbiri ardına hızla yere atılması aslında, insanlığın da dünyaya atılmışlık (cennetten kovulma) hissiyle bağ kurulma çabası olarak görülebilir. Sanatçı kendi bedeniyle insanoglunun nefsi ile mücadelesini konu almakta ve bir dönüşümü simgelemektedir.

İzleyici performans sırasında pasif konumda iken performans sonunda coşkulu bir alkış ile reaksiyon göstermektedir. Bu bağlamda, dansın ve ritmik öğelerin performans içerisinde bir sanatçı tarafından eş zamanlı sergilenmesinin izleyicide bir gösteri izliyormuş hissini uyandırdığı da söylenebilir.

Performans sanatında 21 yıldır yer alan sanatçının “Imagine” isimli performansı, gerçeküstü düzeyde somut göstergelerin ütopyik bir yansıması şeklinde yorumlanabilir. Göstergibilimsel analizler sonucunda ortaya çıkan kavramlar, performansın derin anlamlarını ortaya çıkarmıştır. Bu kavramlardan metaforik olarak kullanılan ve günahın sembolü haline gelen elmalar ile vurgu artırılmaya çalışılmıştır. Doğaçlama bir şekilde yapılan Flamenko dansındaki el ve ayak hareketleri ile cennetten kovulma arasında bağ kurularak metaforik göndermeler yapıldığı görülmüştür. Nezaket Ekici'nin “Imagine” performansı, kadın figürü üzerinden kadının çektiği acılara göndermeler yaparak feminist bir bakış açısı ortaya koyduğu da ortaya çıkan göstergeler üzerinden söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Arslan, T. (2020, Mart 26). *Nezaket Ekici ile Temassız Temaslar*. <http://www.sanatatak.com/view/nezaket-ekici-ile-temassiz-temaslar>, Erişim Tarihi: 16.02.2021.
- Bolat Aydoğan, K., E. (2008). Sanatta disiplinlerarası bir yaklaşım: performans sanatı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi*, ART-E, 2008-01, ss.1-17.
- Ceylaner, S. C. (2012). *Çağdaş Sanatta Bedenin Cinsel Temsiliyetine Bir Bakış*. [Yüksek Lisans Tezi]. Işık Üniversitesi.
- Erdoğan, Z. (2020). *Çağdaş Türk sanatında 'Malzeme' ve 'Anlam' ilişkisi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Mersin Üniversitesi.
- Erkayhan, S. (2008). *1960 sonrası Almanya'da Türk sanatçılar: Göç ve Kültürel Kimlik*. [Doktora Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

M.A.Büyükparmaksız-G.Yılma Sakalar Performans Sanatı ve Ritim...

- ESOGÜ GİT. (2021, 29 Mart). *Performans Sanatına Dair / Nezaket Ekici*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ATWSNkYFIT0>, süre: 54:23).
- Gürcan, A., G. (2003). *Çağdaş Türk Sanatında Performans*. [Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- İtır Demir, V. (2017). Baruch Spinoza ve Gilles Deleuze kavramları üzerinden Nezaket Ekici, Kardelen Fincancı ve Tunç Ali Çam'ın çalışmalarının değerlendirilmesi, *TOJDAC*, Temmuz 2017, 7(3), ISSN: 2146-5193.
- Jahn, A. (2012). *Artist in motion or: of bodies in performance. Nezaket Ekici Personel Map (to be continued)*. Erişim Adresi: https://vebuka.com/pr_nt/111026083505-8ea5a98fa384f01aed68cdc296f3eb8/Nezaket_Ek_c_Personal_Map_to_be_cont_nued, Erişim Tarihi: 14.05.2021.
- Kaptan, C. (2013). Acı ve sanat. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1 (12), 59-81.
- Kirazcı, A. (2014). Bir Nezaket Ekici Sergisi Bağlamında Performans Sanatına Genel Bakış. *Sanat-Tasarım Dergisi*, 1(1),15-22.
- KOLEKTA (2020). *Nezaket Ekici, Güncel Sanatı Keşfedin*. <https://www.kolekta.com.tr/sanaticilar/nezaket-ekici/>, Erişim Tarihi: 16.02.2021.
- Konukman, B. (2014, 17 Ağustos). Performans, Beden ve Mekân İlişkisi, Konuklar Nezaket Ekici ve Burçak Konukman. [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=i9yJG7Qip6g&ab_channel=burcakkonukman
- Küçük, İ. E. (2015). Performans sanatı bağlamında Türk halk oyunları. *EÜ Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Dergisi*, 7, 63-72.
- Madra, B. (2012). *O Kimdir?. Nezaket Ekici Personel Map (to be continued)*. Erişim Adresi: https://vebuka.com/pr_nt/111026083505-8ea5a98fa384f01aed68cdc296f3eb8/Nezaket_Ek_c_Personal_Map_to_be_cont_nued, Erişim Tarihi: 14.05.2021.
- Pazarbaşı, E. (2015). *İzleyicinin Yüzüne Bakmadan Mekândaki Gerilimi Hissediyorum*. <https://www.artfulliving.com.tr/sanat/izleyicinin-yuzune-bakmadan-mekndaki-gerilimi-hissediyorum-i-3631>, Erişim Tarihi: 16.02.2021.

- Tekin, D. (2016). *Flamenko dansçılarında yüksek şiddetli aralıklı eğitimin performansa olan etkisi*. [Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Tekin, D., Kişisel Görüşme, Çevrimiçi, İstanbul, 23.05.2021.
- Yeprem, S. (2006). *Flamenko sanatı ve gitar*. Bemol Yayıncılık.
- Yeprem, S., Kişisel Görüşme, Çevrimiçi, İstanbul, 03.05.2021.
- Yıldırım, Ö. (2013, 1 Şubat). *Nezaket Ekici: "Imagine: Yemek Üzerine Seçilmiş İşler 2002-2012"*. http://ozgenyildirim.blogspot.com/2013/02/nezaket-ekici-imagine-yemek-uzerine_1.html, Erişim Tarihi: 16.02.2021.
- Yılmaz, Ö. (2011). *Türk çağdaş sanatında sanat nesnesi olarak beden kullanımı*. [Yüksek Lisans Tezi]. Işık Üniversitesi.
- Yücel, D. (2012). *Nezaket Ekici: Imagine*. <http://deryayucel.com/TR/Content/Imagine.html>, Erişim Tarihi: 16.02.2021.

Şekil Kaynakça

- Şekil 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36. Nezaket Ekici, Imagine / Hayal Et Performansı. https://www.youtube.com/watch?v=hsqMTdNoF6c&t=2s&ab_channel=ArtfulLivingArt, (Erişim Tarihi: 16.05.2021).